ЕКОЛОГІЧНІ НАСЛІДКИ ЗМІНИ РІВНЯ ҐРУНТОВИХ ВОД ПІСЛЯ ЗНИКНЕННЯ КАХОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Загладкіна Г.О., Бабенко В.М.
Національний технічний Університет «Харківський Політехнічний Інститут», м. Харків

В роботі розглянуто питання впливу зміни рівня ґрунтових вод на екологію півдня України. Використання води з прісноводних штучних об'єктів має як низьку позитивних так і негативних факторів. Серед головних переваг створення водосховищ в Україні – це утворення великого запасу прісної води, можливість додаткової генерації електроенергії, створення судноплавства та риболовецьких господарств. А серед негативних факторів на першому місті стоїть затоплення великих територій, зміна рівня ґрунтових вод що в сумі впливає на геоекологію прилеглих територій [1].

Створення на півдні України, в 50-х роках XX століття, такого великого штучного об'єкту як Каховське водосховище привело до затоплення порядку 2100 км^2 земель Великого луку, повністю змінило біосистему регіону та внесло зміни в геологію ґрунтів навколо водного об'єкту. Збільшення кількості ґрунтових вод впливало на водоносні горизонти, що привело до наступних проблем: 1) збільшення виходу води з природних джерел та утворенні нехарактерного заболочування, 2) новий розподіл водних потоків на водоносних горизонтах, 3) збільшення об'ємів замуленої води на існуючих свердловинах, 4) підвищення мінералізації самої води в водоносних горизонтах за рахунок її вимивання засолених шарів ґрунту. Всі вище перераховані проблеми екологічно пов'язані з географією та геологію півдня України. Але в XX столітті кількість переваг, від створення водосховища, перекривала всі інші проблеми, а фактично побудова кримського каналу, принесло нормальне життя на північ Криму. За минулі 70 років, з початку існування Каховського водосховища пройшов перерозподіл рівня води на водоносних горизонтах та збалансування рослинних і тваринних біотопів, утворилась своя прісноводна річкова екосистема. Після підриву греблі 6 червня 2023 року, практично за тиждень, водосховище було повністю спустошено, 19 кубічних кілометрів води, мулу, донних відкладень з усіма біологічними видами потрапили в солоні води Чорного моря, а решта молюсків та риби почала гинути. Звичайно такі наслідки не покращили екологію регіону, а падіння рівня води на 12 метрів повністю змінило ландшафт. Водна система повернулась в минуле на 70 років, з повною перебудовою біотопів. Від опустелівання дна колишнього водосховища врятувала верба, яка після сходу води почала проростати на благодатних для неї умовах. Фактично зараз ми маємо найбільший єдиний вербовий ліс в Європі, що врятував регіон від найгірших наслідків.

Наприкінці можна зробити висновок: проблема зникнення водосховища може бути вирішена, але для цього потрібні збалансовані екологічні рішення.

Література:

1. Шищенко П.Г., Гавриленко О.П. Ш 65 Прикладна геоекологія: підручник. Київ: ПВТП «LAT&K», 2020. 440 с.